

Aan de **ONDERKANT** ligt de lat altijd hoger

Verhalen uit de buik
van de samenleving
Marijke Decuypere
& Guy Malfait

Geld

“Aan bedelaars moet je geen geld geven. Je weet nooit waaraan ze het zullen besteden: voedsel of eerder drank en drugs”.

Bijdrage door Evelien Demaerschalk:

In Brussel werd in 2007 een kwalitatief onderzoek gevoerd naar bedelarij¹. Er komen twee groepen in beeld. Een eerste groep, 150 van de 265 getelde bedelaars in Brussel waren ten tijde van de studie Roemeense Roma-vrouwen die een uitzichtloze situatie in het thuisland ontvlucht zijn. Ze maken geen deel uit van een ‘crimineel netwerk’, moeten geen geld afgeven aan een ‘bendeleider’ maar leven in een ‘eigen’ netwerk van familie en kennissen met wie ze samenwonen in vaak erg kleine en armetierige woningen. Ze bedelen om te overleven, omdat ze niet anders kunnen. Ze hebben geen rechten, kunnen geen beroep doen op sociale zekerheid, spreken de taal niet, hebben weinig tot geen opleiding genoten. Ze gebruiken hun geld om de huur te betalen en hun kinderen eten te geven.

De andere groep bedelaars zijn autochtone Belgen. Zij zijn vaak dakloos. Wat ze volgens het onderzoeker gemeen hebben is een trauma, waardoor ze op straat belanden. De beslissing

1

Clé, A & Adrianssens, S. (2007). Bedelarij onderzocht. Een beknopte samenvatting van het onderzoek. Brussel: Katholieke Universiteit Brussel.

om te gaan bedelen komt pas na een langdurige samenloop van negatieve factoren. De onderzoekster en haar promotor gingen ook zelf vermomd bedelen in de Brusselse Nieuwstraat. Ze ervaaarde zelf de uitspraak van de bedelaars over hoe vernederend het is zo aan de kost te moeten komen. Dat mensen je negeren zou nog wel wennen, dat mensen je agressief verwijten naar het hoofd gooien niet. Bedelaars drinken zich moed in om te durven bedelen. Het geld besteden ze aan voeding en huur, maar een bedrag gaat ook uit naar alcohol. Net als bij niet-daklozen heeft alcohol een sociale functie, een fles hoort erbij als 'vrienden van de straat' elkaar treffen. Het drinken is uiteraard zichtbaarder aangezien hun sociaal leven zich voor een groot stuk op straat afspeelt.

Is het dan een 'verspilling' als een dakloze alcohol of sigaretten koopt met zijn bij elkaar gebedelde geld? Grootschalig onderzoek van de Wereldbank² toont aan dat dit niet zo hoeft te zijn. Projecten deelden geld uit aan armen in arme landen. In 82% van de gevallen daalde de consumptie van alcohol en tabak als je armen gratis geld geeft.

Niet enkel Jan Modaal heeft angst dat zijn geld verspild wordt door een bedelaar. Ook overheidsinstellingen gaan vaak over tot het doneren van voedselpakketten, kledingbonnen uit angst dat mensen domme dingen kopen. Dit terwijl onderzoek aantoot dat deze paternalistische aanpak niet werkt. Een recent experiment in Mexico³ toont dat geld geven in plaats van voedselbonnen evenzeer op gaat aan voedsel. Min dan de kostprijs voor de bureaucratie bij de voedselbonnen.

2

Evans, D. & Popovva, A. (2014). Cash transfers and temptation goods. A review of global evidence. The World bank. Policy Research Working Paper 6886.

3

<https://www.vox.com/2014/6/26/5845258/mexico-tried-giving-poor-people-cash-instead-of-food-it-worked>